TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. gruodžio 18 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 – Valstybės narės, atsakingos už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymas – 29 straipsnio 1 dalis – Perdavimo terminas – Šešių mėnesių termino eigos pradžios nustatymas – Stabdomąjį poveikį turinčio skundo pateikimas teisme – Nauja aplinkybė, apie kurią pranešta šį skundą gavusiai teisminei institucijai – Pirminio sprendimo dėl perdavimo panaikinimas ir bylos grąžinimas kompetentingai administracinei institucijai – Antrojo sprendimo dėl perdavimo, dėl kurio taip pat pareikštas skundas dėl panaikinimo, priėmimas – Poveikis perdavimo termino skaičiavimui“

Byloje C-560/23 (*Tang*) [i]

dėl *Flygtningenævnet* (Pabėgėlių komisija, Danija) 2023 m. rugsėjo 8 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2023 m. rugsėjo 8 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

H (ved DRC Dansk Flygtningehjælp)

prieš

Udlændingestyrelsen

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas F. Biltgen, Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas T. von Danwitz (pranešėjas), teisėjai I. Ziemele, F. Schalin ir S. Gervasoni,

generalinis advokatas J. Richard de la Tour,

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2025 m. vasario 6 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– H *(ved DRC Dansk Flygtningehjælp)*, atstovaujamo M. Melin ir C. Vester Kofoed, padedamų *advokat* J. Goldschmidt,

– Danijos vyriausybės, atstovaujamos D. Elkan, M. Jespersen, C.A.-S. Maertens ir J. Sandvik Loft,

* Proceso kalba: danų.

[i] Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

– Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos R. Bénard ir O. Duprat-Mazaré,

– Austrijos vyriausybės, atstovaujamos A. Posch, J. Schmoll ir M. Kopetzki,

– Šveicarijos vyriausybės, atstovaujamos L. Lanzrein ir V. Michel,

– Europos Komisijos, atstovaujamos A. Katsimerou, B. Schima ir C. Vang,

susipažinęs su 2025 m. gegužės 8 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013, p. 31; toliau – reglamentas „Dublinas III“), 27 straipsnio ir 29 straipsnio 1 ir 2 dalių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Afganistano piliečio H ir *Udlændingestyrelsen* (Užsieniečių administravimo tarnyba, Danija) ginčą dėl pastarosios sprendimo perduoti jį Rumunijai.

Teisinis pagrindas

Protokolas dėl Danijos pozicijos ir Europos bendrijos bei Danijos Karalystės susitarimas

3 Pagal Protokolo (Nr. 22) dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius reglamentas „Dublinas III“ Danijos Karalystei nėra privalomas.

4 Tačiau pagal Europos bendrijos ir Danijos Karalystės susitarimo dėl valstybės narės, atsakingos už Danijoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijų ir mechanizmų ir „Eurodac“ sistemos, skirtos pirštų atspaudams lyginti, siekiant veiksmingai taikyti Dublino konvenciją (OL L 66, 2006, p. 38), kuris Bendrijos vardu buvo patvirtintas 2006 m. vasario 21 d. Tarybos sprendimu 2006/188/EB (OL L 66, 2006, p. 37), 2 straipsnį reglamentas „Dublinas III“ taikomas Europos Sąjungos ir Danijos Karalystės santykiams.

5 Pagal reglamento „Dublinas III“ 48 straipsnio pirmą pastraipą šiuo reglamentu buvo panaikintas 2003 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 343/2003, nustatantis valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus (OL L 50, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 109), o pastarasis, kaip numatyta jo 24 straipsnyje, pakeitė 1990 m. birželio 15 d. Dubline pasirašytą Konvenciją, nustatančią valstybę, atsakingą už vienoje iš Europos Bendrijų valstybių narių paduotų prieglobsčio prašymų nagrinėjimą (OL C 254, 1997, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 109).

Reglamentas „Dublinas III“

6 Reglamento „Dublinas III“ 4, 5 ir 19 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(4) Tamperėje įvykusio [Europos Vadovų Tarybos] posėdžio išvadose taip pat konstatuojama, kad [bendrai Europos prieglobsčio sistemai] artimiausiu metu turėtų būti priskirtas aiškus ir veiksmingas valstybės narės, atsakingos už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo būdas;

(5) toks būdas ir valstybėms narėms, ir atitinkamiems asmenims turėtų būti grindžiamas objektyviais bei teisingais kriterijais. Jis pirmiausia turėtų padėti greitai nustatyti atsakingą valstybę narę, kad būtų galima garantuoti veiksmingą galimybę pradėti tarptautinės apsaugos suteikimo procedūras ir netrukdyti siekiui greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus;

<…>

(19) siekiant užtikrinti veiksmingą atitinkamų asmenų teisių apsaugą, reikėtų įtvirtinti teisines garantijas ir teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę, kai priimami sprendimai dėl perdavimo atsakingai valstybei narei, laikantis visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos [(toliau – Chartija)] 47 straipsnio. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi tarptautinės teisės normų, veiksminga teisės gynimo nuo tokių sprendimų priemonė turėtų apimti tiek šio reglamento taikymo, tiek teisinių ir faktinių aplinkybių, susiklosčiusių valstybėje narėje, kuriai perduodamas prašytojas, vertinimą“.

7 Šio reglamento 18 straipsnyje „Atsakingos valstybės narės pareigos“ nustatyta:

„1. Pagal šį reglamentą atsakinga valstybė narė įpareigojama:

<…>

c) 23, 24, 25 ir 29 straipsniuose nustatytomis sąlygomis atsiimti trečiosios šalies pilietį arba asmenį be pilietybės, atsiėmusį nagrinėjamą prašymą ir paprašiusį tarptautinės apsaugos kitoje valstybėje narėje arba esantį kitos valstybės narės teritorijoje be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento;

<…>“

8 Minėto reglamento 27 straipsnyje „Teisės gynimo priemonės“ numatyta:

„1. Prašytojas arba kitas 18 straipsnio 1 dalies c arba d punkte nurodytas asmuo turi teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę ir gali pateikti teismui skundą dėl sprendimo dėl perdavimo faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti.

<…>

3. Sprendimų dėl perdavimo apskundimo arba peržiūrėjimo tikslais, valstybės narės savo nacionalinėje teisėje nustato, kad:

a) skundas arba sprendimo peržiūrėjimas suteikia atitinkamam asmeniui teisę likti atitinkamoje valstybėje narėje, kol bus gauti skundo ar peržiūrėjimo rezultatai, arba

b) perdavimo vykdymas automatiškai sustabdomas ir toks sustabdymas pasibaigia po tam tikro pagrįsto laikotarpio, per kurį teismas po atidaus ir nuodugnaus nagrinėjimo yra priėmęs sprendimą dėl skundžiamo arba peržiūrimo sprendimo vykdymo sustabdymo, arba

c) atitinkamam asmeniui suteikiama galimybė per pagrįstą laikotarpį prašyti teismo sustabdyti sprendimo dėl perdavimo vykdymą, kol nagrinėjamas jo skundas ar peržiūrimas sprendimas. Valstybės narės užtikrina, kad būtų taikoma veiksminga teisės gynimo priemonė, sustabdydamos perdavimo vykdymą, kol bus priimtas sprendimas dėl pirmo sustabdymo prašymo. Sprendimas dėl sprendimo dėl perdavimo vykdymo sustabdymo priimamas per pagrįstą laikotarpį, tuo pačiu leidžiant atlikti atidų ir nuodugnų sustabdymo prašymo nagrinėjimą. Sprendime nesustabdyti sprendimo dėl perdavimo vykdymo išdėstomi jį pagrindžiantys motyvai.

4. Valstybės narės gali numatyti, kad kompetentingos institucijos gali *ex officio* nuspręsti sustabdyti sprendimo dėl perdavimo vykdymą, kol nagrinėjamas jo skundas ar peržiūrimas sprendimas.

<…>“

9 To paties reglamento 29 straipsnyje „Sąlygos ir terminai“ nustatyta:

„1. Prašytojas arba kitas 18 straipsnio 1 dalies c arba d punkte nurodytas asmuo iš prašančiosios valstybės narės atsakingai valstybei narei perduodamas pagal prašančiosios valstybės narės nacionalinę teisę, atitinkamoms valstybėms narėms pasikonsultavus, kiek praktiškai įmanoma greičiau, bet ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo kitos valstybės narės prašymo atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti gavimo [nuo kitos valstybės narės sutikimo patenkinti prašymą atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti] arba nuo galutinio sprendimo dėl skundo ar peržiūrėjimo priėmimo, jei sprendimo vykdymas buvo sustabdytas pagal 27 straipsnio 3 dalį.

<…>

2. Tais atvejais, kai perdavimas per šešis mėnesius neįvyksta, atsakinga valstybė narė atleidžiama nuo pareigų atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti, o atsakomybė pereina prašančiajai valstybei narei. <…>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

10 H yra Afganistano pilietis, kuris 2021 m. balandžio 25 d. atvyko į Danijos teritoriją ir tą pačią dieną ten pateikė tarptautinės apsaugos prašymą. Remiantis duomenų bazėje EURODAC esančia informacija, H jau 2021 m. kovo 5 d. buvo įregistruotas kaip prieglobsčio prašytojas Rumunijoje.

11 Taigi 2021 m. birželio 24 d. Užsieniečių administravimo tarnyba paprašė Rumunijos atsiimti H pagal reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies c punktą.

12 2021 m. liepos 7 d. Rumunija sutiko atsiimti H.

13 2021 m. liepos 19 d. Užsieniečių administravimo tarnyba nusprendė perduoti H Rumunijai pagal reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies c punktą. Tą pačią dieną H apskundė šį sprendimą *Flygtningenævnet* (Pabėgėlių komisija, Danija), t. y. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui šioje byloje. Pagal šio reglamento 27 straipsnio 3 dalies a punktą šis skundas turėjo stabdomąjį poveikį.

14 2022 m. vasario 28 d. Rumunija informavo visas valstybes nares, kad nuo 2022 m. kovo 1 d. dėl konflikto Ukrainoje ir padidėjusio pabėgėlių srauto į Rumuniją ji sustabdys visus gaunamus perdavimus pagal reglamentą „Dublinas III“.

15 2022 m. kovo 15 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas grąžino bylą Užsieniečių administravimo tarnybai nagrinėti iš naujo, be kita ko, kad ši priimtų poziciją dėl pirmesniame punkte nurodyto Rumunijos valdžios institucijų bendro pranešimo poveikio sprendimui perduoti H Rumunijai.

16 2022 m. balandžio 8 d. Užsieniečių administravimo tarnyba dar kartą nusprendė perduoti H Rumunijai pagal reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies c punktą. Tą pačią dieną H apskundė šį sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Pagal šio reglamento 27 straipsnio 3 dalies a punktą šis skundas turėjo stabdomąjį poveikį.

17 2022 m. gegužės 24 d. Rumunija informavo visas valstybes nares, kad pagal minėtą reglamentą perduodamų asmenų priėmimo sustabdymas panaikintas.

18 2022 m. gruodžio 2 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patvirtino 2022 m. balandžio 8 d. Užsieniečių administravimo tarnybos sprendimo teisėtumą.

19 2023 m. vasario 2 d. H paprašė atnaujinti procedūrą, motyvuodamas tuo, kad reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatytas šešių mėnesių terminas, per kurį turi būti įvykdytas prieglobsčio prašytojo perdavimas iš prašančiosios valstybės narės atsakingai valstybei narei, jau buvo pasibaigęs tą dieną, kai 2022 m. balandžio 8 d. Užsieniečių administravimo tarnyba priėmė antrąjį sprendimą dėl perdavimo. Taigi, jo teigimu, Danijos Karalystė nuo šiol yra atsakinga už jo prieglobsčio prašymo nagrinėjimą iš esmės pagal šio reglamento 29 straipsnio 2 dalį.

20 Atnaujinęs procesą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas dar kartą patvirtino 2022 m. balandžio 8 d. Užsieniečių administravimo tarnybos sprendimo galiojimą. Jis nusprendė, kad šis šešių mėnesių terminas prasidėjo tik nuo jos 2022 m. gruodžio 2 d. galutinio sprendimo priėmimo.

21 Gavęs *DRC Dansk Flygtningehjælp* (Danijos pabėgėlių taryba) prašymą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė dar kartą atnaujinti procesą, kad pakartotinai išnagrinėtų reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 ir 2 dalyse, siejamose su jo 27 straipsniu, nustatyto perdavimo termino taisyklių aiškinimą.

22 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad nors šiose nuostatose numatyta, jog prieglobsčio prašytojas turi būti perduotas per šešis mėnesius nuo galutinio sprendimo dėl skundo ar peržiūrėjimo priėmimo, jei sprendimo vykdymas buvo sustabdytas, vis dėlto jose nėra taisyklių, aiškiai reglamentuojančių situaciją, kai teisminė institucija nusprendžia grąžinti bylą iš naujo nagrinėti kompetentingai administracinei institucijai. Jo teigimu, toks grąžinimas gali padėti tarptautinės apsaugos prašytojams užtikrinti veiksmingą teisminę gynybą, nes jiems suteikiama galimybė iš naujo išnagrinėti bylą dviem lygmenimis.

23 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamus nacionalinės teisės aktus sprendimas dėl perdavimo gali būti panaikintas ir grąžintas kompetentingai administracinei institucijai, kad ši jį išnagrinėtų iš naujo, jeigu teismui, į kurį kreiptasi, buvo pateikta nauja svarbi informacija, susijusi su šiuo sprendimu. Nagrinėjamu atveju šis grąžinimas buvo pateisinamas išorės ir nenumatytomis aplinkybėmis, susijusiomis su tuo, kad, sutikusi su perdavimu, atsakinga valstybė narė apskritai sustabdė perdavimą pagal reglamentą „Dublinas III“ dėl konflikto Ukrainoje ir pabėgėlių antplūdžio į šalį.

24 Šiomis aplinkybėmis *Flygtningenævnet* (Pabėgėlių komisija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [reglamento „Dublinas III“] 29 straipsnio 1 ir 2 dalyse įtvirtintos taisyklės dėl [terminų skaičiavimo] turi būti aiškinamos taip, kad 29 straipsnio 1 dalyje nustatytas šešių mėnesių terminas joje numatytu antruoju atveju pradedamas skaičiuoti nuo išnagrinėjus bylą iš esmės priimto galutinio sprendimo tuo atveju, kai prašančiosios valstybės narės skundus nagrinėjanti institucija, nurodyta [minėto] reglamento 27 straipsnyje, grąžino bylą dėl perdavimo [kompetentingai administracinei institucijai], o ši praėjus daugiau nei šešiems mėnesiams nuo atsakingos valstybės narės sutikimo atsiimti atitinkamą asmenį priėmė naują sprendimą dėl perdavimo (visų pirma jei byla grąžinta motyvuojant tuo, kad atsakinga valstybė narė, iš pradžių sutikusi su perdavimu, vėliau priėmė sprendimą apskritai sustabdyti perduodamų asmenų priėmimą pagal [reglamentą „Dublinas III“]) ir kai buvo nuspręsta sustabdyti atitinkamo užsieniečio išsiuntimo priemonės vykdymą?“

Procesas Teisingumo Teisme

25 Savo prašyme priimti prejudicinį sprendimą *Flygtningenævnet* (Pabėgėlių komisija) prašė Teisingumo Teismo šią bylą nagrinėti taikant pagreitintą procedūrą, numatytą Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnyje.

26 2023 m. gruodžio 15 d. Teisingumo Teismo pirmininkas, išklausęs teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, nusprendė atmesti šį prašymą.

27 2023 m. lapkričio 27 d. Teisingumo Teismas pateikė *Flygtningenævnet* (Pabėgėlių komisija) prašymą pateikti paaiškinimų ir patikslinti, ar ji yra „teismas“, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį.

28 2024 m. sausio 8 d. *Flygtningenævnet* (Pabėgėlių komisija) atsakė į šį prašymą.

Dėl prejudicinio klausimo

29 Savo vieninteliu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos taip, kad jei nacionalinis teismas, gavęs skundą dėl panaikinimo, turintį stabdomąjį poveikį, priima galutinį sprendimą dėl antrojo sprendimo dėl perdavimo, priimto po to, kai pirmasis sprendimas dėl to paties asmens perdavimo buvo panaikintas vien dėl pasikeitusių aplinkybių, lėmusių tinkamą šio reglamento taikymą, o dėl to byla turėjo būti grąžinta kompetentingai administracinei institucijai nagrinėti iš naujo, teisėtumo iš esmės, minėto reglamento 29 straipsnio 1 dalyje numatytas šešių mėnesių perdavimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo

– galutinio sprendimo dėl šio antrojo sprendimo dėl perdavimo teisėtumo iš esmės priėmimo dienos arba

– pirmojo sprendimo dėl perdavimo panaikinimo dienos.

30 Visų pirma reikia pažymėti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, kuris iš dviejų nacionalinio teismo priimtų sprendimų yra lemiamas taikant to paties reglamento 29 straipsnio 1 dalyje numatytą šešių mėnesių perdavimo terminą. H iš esmės teigia, kad šis antrasis atvejis pagrindinėje byloje tapo netaikytinas. Jis mano, kad perdavimo terminas panaikinus pirmąjį sprendimą dėl perdavimo vėl prasidėjo pagal pirmąjį šioje nuostatoje numatytą atvejį – nuo dienos, kai Rumunija sutiko jį perimti savo žinion, t. y. 2021 m. liepos 7 d.

31 Visų pirma reikia priminti, kad reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, kad atitinkamas asmuo atsakingai valstybei narei perduodamas pagal prašančiosios valstybės narės nacionalinę teisę kiek praktiškai įmanoma greičiau, bet ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo kitos valstybės narės sutikimo patenkinti prašymą atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti arba nuo galutinio sprendimo dėl skundo ar peržiūrėjimo priėmimo, jei sprendimo vykdymas buvo sustabdytas pagal šio reglamento 27 straipsnio 3 dalį.

32 Iš paties minėto reglamento 29 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos teksto ir, be kita ko, iš jungtuko „arba“, kuris sieja, pirma, kitos valstybės narės „[sutikimą]“ ir, antra, „galutinį sprendimą“ dėl skundo ar peržiūrėjimo, vartojimo matyti, kad, kaip išvados 34 punkte pažymėjo generalinis advokatas, du šioje nuostatoje nurodyti momentai, nuo kurių gali prasidėti šešių mėnesių perdavimo terminas, yra alternatyvūs.

33 Be to, kalbant apie antrąjį atvejį, minėtoje nuostatoje daroma nuoroda į momentą, kai sprendimas dėl skundo, pateikto dėl perdavimo sprendimo, tapo galutinis, tačiau nedaroma skirtumo pagal rezultatą, kurį teisminė institucija pasiekia priimdama sprendimą dėl skundo. Konkrečiai kalbant, iš tos pačios nuostatos formuluotės visiškai nematyti, kad antrasis atvejis taptų netaikytinas tuo atveju, jei teisminė institucija panaikintų sprendimą dėl perdavimo.

34 Tuo atveju, kai sprendimo dėl perdavimo vykdymas sustabdomas taikant reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 3 dalį, šio reglamento 29 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, kad šešių mėnesių perdavimo terminas skaičiuojamas ne nuo sutikimo patenkinti prašymą perimti savo žinion arba atsiimti gavimo, bet, nukrypstant nuo šio reglamento, nuo galutinio sprendimo dėl skundo dėl perdavimo sprendimo priėmimo. Taigi tokiu atveju minėtas terminas pradedamas skaičiuoti tik nuo to momento, kai teismo sprendimas dėl skundo, pateikto dėl perdavimo sprendimo, tampa galutinis išnaudojus atitinkamos valstybės narės teisės sistemoje

numatytas teisių gynimo priemones (šiuo klausimu žr. 2023 m. kovo 30 d. Sprendimo *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Perdavimo termino sustabdymas vykstant apeliaciniam procesui)*, C-556/21, EU:C:2023:272, 23 ir 24 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

35 Be to, reikia priminti, kad šis perdavimo termino pradžios atidėjimas, kol skundas dėl perdavimo sprendimo bus išnagrinėtas, leidžia užtikrinti šalių lygiateisiškumą ir teisių gynimo procedūrų veiksmingumą, nes garantuoja, kad šis terminas nesibaigs, kadangi sprendimo dėl perdavimo vykdymas tapo neįmanomas dėl to, kad dėl šio sprendimo paduotas skundas, turintis stabdomąjį poveikį (šiuo klausimu žr. 2023 m. kovo 30 d. Sprendimo *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Perdavimo termino sustabdymas vykstant apeliaciniam procesui)*, C-556/21, EU:C:2023:272, 35 punktą).

36 H pateiktas aiškinimas gali kelti abejonių dėl procesinio lygiateisiškumo ir teisių gynimo procedūrų veiksmingumo, kurį siekiama užtikrinti reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatytu antruoju atveju. Iš tiesų, kadangi pagal šį aiškinimą, jei teisminė institucija panaikintų sprendimą dėl perdavimo, perdavimo terminas vėl prasidėtų nuo tos dienos, kai atsakinga valstybė narė sutinka perimti savo žinion, tai galėtų lemti būtent tai, kad šešių mėnesių perdavimo terminas tam tikrais atvejais pasibaigtų tuo momentu, kai šio sprendimo vykdymas taptų neįmanomas pateikus skundą dėl panaikinimo, turintį stabdomąjį poveikį. Taip, be kita ko, buvo pagrindinėje byloje, nes, remiantis minėtu aiškinimu, šis terminas jau buvo pasibaigęs 2022 m. vasario 7 d., kai vis dar buvo nagrinėjamas skundas dėl pirmojo sprendimo dėl perdavimo panaikinimo.

37 Galiausiai, priešingai, nei teigia H, iš 2023 m. kovo 30 d. Sprendime *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Perdavimo termino sustabdymas vykstant apeliaciniam procesui)* (C-556/21, EU:C:2023:272) suformuotos jurisprudencijos visiškai nematyti, kad dėl sprendimo dėl perdavimo panaikinimo, išnagrinėjus skundą dėl panaikinimo, kuris turi stabdomąjį poveikį, reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatytas antrasis atvejis tampa netaikytinas.

38 Šiuo klausimu tiesa, kad to sprendimo 29 punkte Teisingumo Teismas pažymėjo, jog tuo atveju, kai sprendimas dėl perdavimo buvo panaikintas pirmojoje instancijoje, nebėra sprendimo dėl perdavimo, kurio vykdymas galėtų būti sustabdytas pateikus skundą antrojoje instancijoje. Vis dėlto situacija, dėl kurios buvo priimtas minėtas sprendimas, iš esmės skiriasi nuo pagrindinėje byloje nagrinėjamos situacijos. Iš tiesų iš to paties sprendimo 29 ir 39 punktų matyti, kad Teisingumo Teismas priėmė sprendimą dėl galimybės taikyti laikinąsias apsaugos priemones pagal šio reglamento 27 straipsnio 4 dalį nagrinėjant skundą antrojoje instancijoje tuo atveju, kai ieškinys pirmojoje instancijoje neturėjo stabdomojo poveikio. Tačiau nagrinėjamu atveju H pateikė du skundus dėl dviejų pagrindinėje byloje nagrinėjamų sprendimų dėl perdavimo panaikinimo; abu šie skundai turėjo stabdomąjį poveikį, leidžiantį atmesti pirmąjį minėto reglamento 29 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos atvejį antrosios alternatyvos naudai, t. y. skundą dėl pirminio sprendimo dėl perdavimo, o jį panaikinus – skundą dėl antrojo sprendimo dėl perdavimo.

39 Tai patikslinus reikia išnagrinėti pateiktą klausimą dėl reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatyto antrojo atvejo taikymo.

40 Visų pirma reikia pažymėti, kad siekiant nustatyti momentą, nuo kurio pradedamas skaičiuoti šešių mėnesių perdavimo terminas, šioje nuostatoje, kiek tai susiję su antruoju atveju, kalbama tik apie galutinį sprendimą dėl skundo, kai stabdomasis poveikis taikomas.

41 Kaip išvados 40 punkte iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, minėtoje nuostatoje nėra konkrečių taisyklių, susijusių su šio termino skaičiavimu, kai teisminė institucija, panaikinusi pirmąjį sprendimą dėl perdavimo ir grąžinusi bylą nagrinėti iš naujo kompetentingai administracinei institucijai vien dėl to, kad po šio sprendimo priėmimo pasikeitė aplinkybės, turinčios lemiamą reikšmę tinkamam reglamento „Dublinas III“ taikymui, priima sprendimą dėl antrojo sprendimo dėl to paties asmens perdavimo teisėtumo po šio panaikinimo ir grąžinimo.

42 Antra, pagal reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalį tarptautinės apsaugos prašytojas turi teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę ir gali pateikti teismui skundą dėl sprendimo dėl perdavimo faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti.

43 Šiuo klausimu iš šio reglamento 19 konstatuojamosios dalies antrojo sakinio matyti, kad siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi tarptautinės teisės normų, veiksminga teisės gynimo nuo tokių sprendimų priemonė turėtų apimti tiek šio reglamento taikymo, tiek teisinių ir faktinių aplinkybių, susiklosčiusių valstybėje narėje, kuriai perduodamas prašytojas, vertinimą. Taigi pagal to paties reglamento 27 straipsnio 1 dalį, siejamą su šia konstatuojamąja dalimi, atitinkamam asmeniui suteikiama teisė į sprendimo dėl perdavimo teisėtumo teisminę kontrolę.

44 Atsižvelgdamas į ryšį, kuris pagal reglamentu „Dublinas III“ nustatytą sistemą egzistuoja tarp teisių gynimo priemonių, turinčių stabdomąjį poveikį pagal šio reglamento 27 straipsnio 1 ir 3 dalis, nustatymo ir jo 29 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos antroje alternatyvoje numatyto perdavimo termino atidėjimo, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad šis perdavimo terminas turi būti skaičiuojamas ne nuo laikinojo teismo sprendimo, sustabdančio perdavimo procedūros vykdymą, o tik nuo teismo sprendimo dėl šios procedūros pagrįstumo, kuris daugiau nesudaro kliūčių šiam vykdymui (šiuo klausimu žr. 2009 m. sausio 29 d. Sprendimo *Petrosian*, C-19/08, EU:C:2009:41, 46 ir 50 punktus).

45 Šiuo klausimu tiesa, kad taikant nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos, esant naujoms aplinkybėms, turinčioms lemiamą reikšmę tinkamam reglamento „Dublinas III“ taikymui, teisminė institucija panaikina sprendimą dėl perdavimo ir perduoda bylą nagrinėti iš naujo kompetentingai administracinei institucijai, gali būti priimti du sprendimai dėl perdavimo ir pateikti du atskiri skundai. Vis dėlto, kadangi abiem šiais vienas po kito priimtais sprendimais siekiama perduoti tą patį tarptautinės apsaugos prašytoją atsakingai valstybei narei sutikus jį perimti savo žinion, atrodo, kad, kaip išvados 44 punkte pažymėjo generalinis advokatas, minėti sprendimai susiję su viena procedūra.

46 Per tokią vieną procedūrą sprendimas, kuriuo teisminė institucija panaikina pirmąjį sprendimą dėl perdavimo vien dėl pasikeitusių aplinkybių, turinčių lemiamą reikšmę tinkamam reglamento „Dublinas III“ taikymui, ir atlieka tokį grąžinimą, kad byla būtų išnagrinėta iš naujo, turi būti laikomas tarpiniu sprendimu, kuris leidžia kompetentingai administracinei institucijai įvertinti galimą šių naujų aplinkybių poveikį atitinkamo asmens perdavimui, tačiau galutinai neužbaigti su šiuo perdavimu susijusios procedūros.

47 Trečia, nors iš reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 ir 2 dalių matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė skatinti greitą sprendimų dėl perdavimo vykdymą, jis nesiekė paaukoti tarptautinės apsaugos prašytojų teisminės gynybos dėl reikalavimo greitai išnagrinėti jų prašymus ir, siekdamas užtikrinti šią apsaugą, numatė, jog tam tikrais atvejais šių sprendimų vykdymas gali būti sustabdytas (2009 m. sausio 29 d. Sprendimo *Petrosian*, C-19/08, EU:C:2009:41, 48 punktas ir 2023 m. kovo 30 d. Sprendimo *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Perdavimo termino*

sustabdymas vykstant apeliaciniam procesui), C-556/21, EU:C:2023:272, 19 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Taigi šios nuostatos turi būti aiškinamos atsižvelgiant į Chartijos 47 straipsnyje garantuojamą teisę į veiksmingą teisminę gynybą.

48 Be to, iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad nors, nesant šią sritį reglamentuojančių Sąjungos teisės normų, pagal procesinės autonomijos principą ir paisant lygiavertiškumo bei veiksmingumo principų kiekvienos valstybės narės vidaus teisės sistemoje turi būti reglamentuotos skundų, skirtų iš Sąjungos teisės sistemos kylančių individualių teisių apsaugai užtikrinti, procesinės taisyklės, vis dėlto valstybės narės privalo kiekvienu atveju užtikrinti, kad būtų paisoma Chartijos 47 straipsnyje garantuojamos teisės į veiksmingą teisminę gynybą (pagal analogiją dėl teisės į teisių gynimo priemonę, garantuojamos 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013, p. 60) 46 straipsnyje, žr. 2025 m. liepos 3 d. Sprendimo *Al Nasiria*, C-610/23, EU:C:2025:514, 51 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

49 Sąjungos teisės aktų leidėjas reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnyje suderino tik tam tikras procesines nuostatas, susijusias su sprendimo dėl perdavimo apskundimu arba jo peržiūra teisme tiek fakto, tiek teisės klausimais, kuriomis pasinaudoti galėtų atitinkamas asmuo. Šiame straipsnyje jis, be kita ko, nepatikslino, ar (ir kaip) teismas, į kurį kreiptasi su šiuo skundu, privalo atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias po minėto sprendimo priėmimo (šiuo klausimu žr. 2021 m. balandžio 15 d. Sprendimo *État belge (Aplinkybės, susiklosčiusios po sprendimo dėl perdavimo priėmimo)*, C-194/19, EU:C:2021:270, 38 ir 40 punktus).

50 Darytina išvada, kad, kiek tai susiję su atsižvelgimu į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl perdavimo priėmimo, kiekviena valstybė narė, kuriai privalomas reglamentas „Dublinas III“, savo nacionalinę teisę turi pritaikyti taip, kad tarptautinės apsaugos prašytojai galėtų pasinaudoti teise į veiksmingą teisių gynimo priemonę, garantuojama šiuo 47 straipsniu ir sukonkretinta reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnyje, siejamame su jo 19 konstatuojamąja dalimi (pagal analogiją žr. 2025 m. liepos 3 d. Sprendimo *Al Nasiria*, C-610/23, EU:C:2025:514, 52 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

51 Šiuo klausimu reikia priminti, pirma, kad Teisingumo Teismas 2021 m. balandžio 15 d. Sprendimo *État belge (Aplinkybės, susiklosčiusios po sprendimo dėl perdavimo priėmimo)* (C-194/19, EU:C:2021:270) 49 punkte nusprendė, kad pagal šias nuostatas draudžiamos nacionalinio įstatymo nuostatos, kuriose numatyta, kad teismas, kuriam pateiktas skundas dėl sprendimo dėl perdavimo panaikinimo, jį nagrinėdamas negali atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias priėmus tokį sprendimą ir turinčias lemiamą reikšmę tinkamam šio reglamento taikymui, nebent šiame įstatyme numatyta speciali teisių gynimo priemonė – ją taikant atitinkamo asmens situacija nagrinėjama *ex nunc* ir tokio nagrinėjimo rezultatai privalomi kompetentingoms institucijoms, – kuria gali būti naudojamasi susiklosčius tokioms aplinkybėms. Kaip matyti iš to paties sprendimo 47 punkto, tokios lemiamos aplinkybės, be kita ko, yra tos, kurios trukdo vykdyti sprendimą dėl perdavimo valstybei narei, kuri nėra prašančioji valstybė narė, arba kurios lemia prašančiosios valstybės narės atsakomybę.

52 Pirmesniame šio sprendimo punkte priminta jurisprudencija *mutatis mutandis* taikoma nacionalinės teisės aktams, pagal kuriuos, esant naujai informacijai, susijusiai su tokiomis aplinkybėmis, teisminė institucija panaikina sprendimą dėl perdavimo ir perduoda bylą iš naujo nagrinėti kompetentingai administracinei institucijai, kad ši atsižvelgtų į šią informaciją. Šiomis

aplinkybėmis toks sprendimas dėl panaikinimo ir grąžinimo nagrinėti iš naujo negali būti laikomas galutiniu sprendimu dėl skundo, kaip tai suprantama pagal reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą.

53 Antra, Teisingumo Teismas nusprendė, kad, atsižvelgiant tiek į reglamento „Dublinas III“ 19 konstatuojamojoje dalyje nurodytą tikslą užtikrinti, laikantis Chartijos 47 straipsnio, veiksmingą atitinkamų asmenų apsaugą, tiek į šio reglamento 5 konstatuojamojoje dalyje įtvirtintą tikslą greitai nustatyti už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakingą valstybę narę, prašytojas turi turėti galimybę pasinaudoti veiksminga ir greita teisių gynimo priemone, kuri leistų jam remtis aplinkybėmis, susiklosčiusiomis priėmus sprendimą dėl perdavimo, jeigu atsižvelgimas į šias aplinkybes yra lemiamas tinkamam minėto reglamento taikymui. Šią pareigą numatyti greitą ir veiksmingą teisių gynimo priemonę, be kita ko, atitinka nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos prašytojui leidžiama remtis tokiomis aplinkybėmis pateikiant skundą dėl sprendimo dėl perdavimo (šiuo klausimu žr. 2021 m. balandžio 15 d. Sprendimo *État belge (Aplinkybės, susiklosčiusios po sprendimo dėl perdavimo priėmimo)*, C-194/19, EU:C:2021:270, 35 ir 36 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

54 Tai, kad nacionalinės teisės aktuose numatyta, jog, teisminei institucijai panaikinus pirminį sprendimą dėl perdavimo ir perdavus bylą nagrinėti iš naujo kompetentingai administracinei institucijai, ši administracinė institucija turi iš naujo išnagrinėti atitinkamo asmens perdavimą, atsižvelgdama į aplinkybes, susiklosčiusias po šio sprendimo priėmimo, iš esmės netrukdo įvykdyti pareigos numatyti greitą ir veiksmingą teisių gynimo priemonę. Vis dėlto šios pareigos laikymasis, kaip išvados 54 punkte pažymėjo generalinis advokatas, reiškia, kad nacionalinė teisė turi būti tokia, kad kompetentinga administracinė institucija nepagrįstai nedelsdama atliktų nagrinėjimą iš naujo ir kad teismas, į kurį kreiptasi, priimtų sprendimą per trumpą terminą (dėl Direktyvos 2013/32 46 straipsnyje garantuojamos teisės pateikti skundą pagal analogiją žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 148 punktą).

55 Bet kuriuo atveju visa administracinės procedūros ir teismo proceso, susijusio su atitinkamo asmens perdavimu, trukmė negali viršyti to, kas būtina atsižvelgiant į tikslus, dėl kurių jis buvo pradėtas.

56 Be kita ko, kaip išvados 55 punkte pažymėjo generalinis advokatas, tokie nacionalinės teisės aktai negali leisti prašančiosios valstybės narės valdžios institucijoms išvengti atsakomybės ir pakartotinai grąžinti bylą nagrinėti iš naujo kompetentingai administracinei institucijai, nepriėmus sprendimo dėl tarptautinės apsaugos suteikimo procedūros. Iš tiesų tokie teisės aktai galėtų pakenkti reglamento „Dublinas III“ 5 konstatuojamojoje dalyje nurodytam greito tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo tikslui, kuriuo užtikrinama veiksminga galimybė pasinaudoti tarptautinės apsaugos suteikimo procedūromis. Be to, tokie teisės aktai taip pat galėtų pakenkti teisminės gynybos, garantuojamos Chartijos 47 straipsnyje ir reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnyje, siejamame su jo 19 konstatuojamąja dalimi, veiksmingumui.

57 Šiuo klausimu dar reikia priminti, kad reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 dalyje numatytu perdavimo terminu iš esmės prisidedama prie šio reglamento 5 konstatuojamojoje dalyje įtvirtinto tikslo greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus įgyvendinimo, užtikrinant, jog perėmimo savo žinion ar atsiėmimo procedūros bus įgyvendintos be nepagrįsto vėlavimo. Šis imperatyvus terminas ir, be kita ko, minėto reglamento 29 straipsnio 2 dalyje numatyta taisyklė rodo, kaip Sąjungos teisės aktų leidėjui svarbu, kad šie prašymai, jei reikia, būtų išnagrinėti kitoje

valstybėje narėje nei ta, kuri pripažinta atsakinga pagal šio reglamento III skyriuje nustatytus kriterijus (šiuo klausimu žr. 2018 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *X ir X*, C-47/17 ir C-48/17, EU:C:2018:900, 69 ir 70 punktus).

58 Nagrinėjamu atveju iš prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateiktos informacijos matyti, kad Užsieniečių administravimo tarnyba antrąjį sprendimą dėl H perdavimo priėmė 2022 m. balandžio 8 d., t. y. praėjus mažiau nei keturioms savaitėms po pirminio sprendimo dėl perdavimo panaikinimo ir tų pačių metų kovo 15 d. grąžinimo šiai tarnybai iš naujo nagrinėti. Taigi atrodo (su sąlyga, kad tai patikrins prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas), kad Užsieniečių administravimo tarnyba nepagrįstai nedelsė ir atliko reikalaujamą nagrinėjimą iš naujo.

59 Be to, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio sprendimo 54 ir 55 punktuose, šis teismas, atsižvelgdamas į visas reikšmingas pagrindinės bylos aplinkybes, turi patikrinti, pirma, ar galima manyti, kad 2022 m. gruodžio 8 d. atmesdamas skundą dėl antrojo sprendimo dėl perdavimo panaikinimo jis per trumpą laiką priėmė sprendimą dėl šio skundo, nors jis jam buvo pateiktas prieš beveik aštuonis mėnesius, ir kad dar 2022 m. gegužės 24 d. Rumunija pranešė visoms valstybėms narėms apie gaunamų perdavimų pagal reglamentą „Dublinas III“ sustabdymą. Antra, jis turi patikrinti, ar visa H perdavimo procedūros trukmė, t. y. beveik 17 mėnesių nuo 2021 m. liepos 7 d. Rumunijos sutikimo perimti šį prašytoją savo žinion, neviršijo to, kas būtina atsižvelgiant į tikslus, dėl kurių jis buvo pradėtas.

60 Vis dėlto, jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuotų, kad atsiėmimo procedūra nebuvo atlikta nepagrįstai nedelsiant, tarptautinės apsaugos prašymą turėtų nagrinėti kita valstybė narė nei ta, kuri pripažinta atsakinga pagal reglamento „Dublinas III“ III skyriuje nustatytus kriterijus.

61 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti: reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos taip, kad jei nacionalinis teismas, gavęs skundą dėl panaikinimo, turintį stabdomąjį poveikį, priima galutinį sprendimą dėl antrojo sprendimo dėl perdavimo, priimto po to, kai pirmasis sprendimas dėl to paties asmens perdavimo buvo panaikintas vien dėl pasikeitusių aplinkybių, lėmusių tinkamą šio reglamento taikymą, o dėl to byla turėjo būti grąžinta kompetentingai administracinei institucijai nagrinėti iš naujo, teisėtumo iš esmės, minėto reglamento 29 straipsnio 1 dalyje numatytas šešių mėnesių perdavimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo galutinio sprendimo dėl šio antrojo sprendimo teisėtumo iš esmės priėmimo dienos.

Siekiant užtikrinti, kad visos procedūros, susijusios su atitinkamo asmens perdavimu, trukmė neviršytų to, kas būtina siekiant tikslų, dėl kurių ji buvo pradėta, šis antrasis sprendimas dėl perdavimo ir galutinis sprendimas dėl skundo dėl jo panaikinimo turi būti priimti per trumpą terminą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

62 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, 29 straipsnio 1 ir 2 dalys

turi būti aiškinamos taip:

jei nacionalinis teismas, gavęs skundą dėl panaikinimo, turintį stabdomąjį poveikį, priima galutinį sprendimą dėl antrojo sprendimo dėl perdavimo, priimto po to, kai pirmasis sprendimas dėl to paties asmens perdavimo buvo panaikintas vien dėl pasikeitusių aplinkybių, lėmusių tinkamą šio reglamento taikymą, o dėl to byla turėjo būti grąžinta kompetentingai administracinei institucijai nagrinėti iš naujo, teisėtumo iš esmės, minėto reglamento 29 straipsnio 1 dalyje numatytas šešių mėnesių perdavimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo galutinio sprendimo dėl šio antrojo sprendimo teisėtumo iš esmės priėmimo dienos.

Siekiant užtikrinti, kad visa procedūros, susijusios su atitinkamo asmens perdavimu, trukmė neviršytų to, kas būtina siekiant tikslų, dėl kurių ji buvo pradėta, šis antrasis sprendimas dėl perdavimo ir galutinis sprendimas dėl skundo dėl jo panaikinimo turi būti priimti per trumpą terminą.

Parašai.